

Marko Radmilovič
KOLESAR

Očetu policaju

Prvo

Ko je Kreps zaslišal zvonjenje telefona v žepu, se ni zmoget odločiti, ali naj bo vesel ali naj bo jezen. Stal je pred izhodom, pripravljen, da odpre vrata, ter poslušal nadležno zvonjenje. Kolo je imel prislonjeno ob steno; izdelal si je leseno zagozdo, s katero bo blokiral vrata, da bo lahko kolo nepoškodovano postavil pred blok. Bilo je prečudovito kolo; s karbonskim okvirjem in devetindvajsetcolskimi kolesi. Gorsko kolo. Kreps je bil oblečen v dolge kolesarske pajkice, vetrovko, ki diha, obute je imel nepremočljive kolesarske čevlje. Na glavi je nosil čelado z lučko na zatilju in očala z možnostjo menjave stekel. Vse to je kupil na obroke v kolesarski trgovini, ko je postalo očitno, da se je zredil. Spravil se je na internet in ugotovil, da je za njegova leta najboljša rekreacija kolesarjenje. Kolesarstva se je lotil sistematično. Najprej je kupil kolo in opremo, nato se je z avtomobilom vozil po mogočih kolesarskih trasah. Beležil je kilometre, naklone vzponov in nevarnosti spustov. Take reči. Nato je, še preden je prvič sedel na kolo, izračunal, koliko časa bi mu vzela katera od tras. Podučil se je o nevarnosti dehidracije in kupil nahrbtnik z mehkom za vodo. Bil je pripravljen, kot je le mogoče biti pripravljen na rekreativno kolesarjenje. Kak teden je čakal na primerno vreme – tu na deželi se je pomlad obirala neverjetno dolgo. In ko je končno napočil pravi dan, je v njegovem nepremočljivem žepu zazvonil telefon.

Med pripravami je razmišljal o telefonski dilemi. Internetni forumi so svetovali, da je telefon na kolesarjenju pametno imeti s sabo, za primer nesreče ali predrte zračnice. Drugi so trdili, da telefon v žepu predstavlja tisto, od česar s kolesom bežiš ... Kreps sam se je, kot vedno, nagibal h kompromisu: preklopil bi ga na vibriranje in ga uporabil zgolj, če bi nastopila nuja. Tako ali tako pa je bil prepričan, da ga ne bo nihče klical. Zdaj je stal pred izhodom z lično izdelano zagozdo v roki in poslušal zvonjenje. Ali naj odgovori ali ne, je bila dilema zgolj sekundo. Nato je zavzdihnil ter segel v žep vetrovke, ki diha.

Kreps je slutil, kdo ga kliče. Ni bila nadnaravna slutnja, bolj sklepanje. Klicalo ga je pet, mogoče šest ljudi. Popoldne zgolj dva, največ trije. Zvečer nihče. »Stara« ga je edina klicala ne glede na uro dneva. Ko je zagledal, kako »Stara« v ritmu zvonjenja utripa na ekranu, je moral pomisliti, kako ji je zares ime. In pomisliti, kaj bi se zgodilo, ko bi videla, da jo ima v imeniku zavedeno zgolj kot »Stara«! Najbrž pa je vedela, kako jo kličejo za hrbtom. V obraz so jo klicali: »gospa direktor«!

Kreps je honorarno vodil zgodovinski krožek v Domu za ostarele PAX. Honorarja je bilo toliko, da mu je pomagal plačevati mesečni obrok stanovanjskega kredita. Na srečo v domu za ostarele niso poznali poletnih počitnic. Niti zimskih počitnic, zmanjšane obveznosti in podobnih grozot, s katerimi se je spopadal kot učitelj zgodovine na gimnazijskem oddelku srednje elektro šole. Bodočih električarjev zgodovina ni zanimala; sovražili so jo in z zgodovino

so sovražili tudi njega. Kar pa ni bilo nič hudega, saj je Kreps enako strastno sovražil njih. Pravzaprav bi sovražil tudi varovance Doma za ostarele, pa se to ni spodobilo. Nekje globoko v sebi je bil lepo vzgojen fant. Pritisnil je na tipko in rekel: »Halo!«

»Poslušaj, Kreps,« je brez pozdrava začela Stara. »Izpadlo mi je šivanje. Lahko vskočiš? Zaradi vremena so nemogoči. Moram jih zaposliti.«

Kreps je pričakoval natanko to.

»Vskočim? Kdaj?«

»Kako kdaj? Zdaj! Zdaj takoj! No, dobro, čez pol ure.«

Kreps je zavzdihnil in napol z obžalovanjem, napol z olajšanjem pogledal kolo. Vedel je, da bo prvi mesec kolesarjenja čisto mučenje. Na forumih so pisali o tem. Iz ničle do kondicije in posledičnega hujšanja naj bi vodila peklerska pot. Zato se je tudi tako sistematično pripravljaj. Da bi čim dlje odlašal s prvim dnevom. In zato ga je telefon na neki način odrešil. Kreps ni bil človek, ki bi užival v mučenju svojega telesa.

»Pridem,« je rekel, prekinil zvezo in pospravil zagozdo na vrh nedotaknjenih poštnih nabiralnikov.

***

Stanovanje v bloku na deželi je kupil, ker je bilo poceni. Ko je počil nepremičninski balon, so se stanovanja, ki so jih povsod po deželi postavljali avanturistični zidarji, izjemno pocenila. No, ne ravno izjemno, vendar dovolj, da si ga je lahko Kreps privoščil.

S kreditom za vse življenje. V blok se je vselil kot prvi in nato s sladostrastno radovednostjo čakal, kdo bodo postali njegovi sosede. V domišljiji si je slikal cvetočo skupnost novih naseljencev, ki bodo skupaj pekli čevape, se obiskovali, se rekreirali in si posojali olje in jajca. Na tihem je upal na prvo generacijo ločenk ali celo na vdovo kot sosedo. Pa se ni zgodilo nič takega. Zgodila se je katastrofa. V njegov blok se ni vselil nihče. Blok je ostal prazen, kar se mu je zdelo povsem neverjetno. Očitno je lokacija presejala tisto magično oddaljenost od prestolnice, ki se je zdela morebitnim kupcem še dopustna. Poleg tega je do bloka vodila luknjasta, vijugava cesta. Niti prelep položaj na vzpetini pod gozdom ni pomagal, sploh pa ni pomagala slaba in površna gradnja. Prvo leto je porabil za prepire z lastnikom stavbe, kaj vse razpada in kaj vse v stanovanju ne deluje. Ker ni bilo nobenih sosedov, je pozimi za ogrevanje porabljal enormne količine plina, saj so bila sosednja stanovanja pusta in hladna. Kljub temu da lastnik ni prodal nobenega stanovanja več, pa Kreps ni bil edini stanovalec v bloku. Na povsem nasprotni strani stavbe je živela lastnikova ostarela mati, ki jo je videl le redko. V nočeh brez spanca pa je redno videval luč v njenem stanovanju. Ker je bil tako ali tako vajen živeti sam, se je sčasoma sprijaznil. Kot edini stanovalec v bloku je imel celo določene prednosti. Zagozdo za vrata je recimo lahko puščal na od nikogar uporabljanih poštnih nabiralnikih, ne da bi se bal, da bi mu jo ukradli.

***

Dom za ostarele se je nahajal blizu njegovega stanovanja. Osem kilometrov preko pastoralne pokrajine osrednje Slovenije. Gozdovi in polja, med njimi kmetije, ki so se bleščale v prvem pravem pomladnem dnevu. Z občutkom krivde je prehitel kolesarje, ki so množično lezli iz zimskih lukenj. Pax je imel nasprotno usodo kot njegovo stanovanje. Bil je propadel motel, ki ga je Stara z neverjetno energijo spremenila v dom za ostarele. Malo zaradi polnih domov v mestu, malo zaradi prekrasne narave v okolici je dom posloval dobro. Bil je poln in varovanci so čakali v vrstah. Ko je kateri umrl (kar se je dogajalo dovolj pogosto), ga je nadomestil naslednji.

Krepsov zgodovinski krožek je bil priljubljen. Med najbolj priljubljenimi prostočasnimi dejavnostmi v domu, in menda edini, ki je zajemal oba spola. Poskusili so sicer z mešanim pevskim zborom, a ni šlo. Tako so imeli posebej moški oktet in posebej žensko skupino »ljudskih pevk«. Čeprav ji ni bilo jasno (*kaj za božjo voljo počnete z njimi*), kaj ta tihotni učitelj počne za tolikšno priljubljenost, ga je zaradi uspešnosti krožka Stara spoštovala in ga redno plačevala. Lahko bi kdaj prišla na katero od predavanj, a je bila prezasedena oziroma je v terminu krožka že odšla domov. Če bi pa že prišla, bi mu nemudoma odpovedala pogodbo ali ga v najboljšem primeru strogo opozorila. Nič od obojega pa ne bi bilo dobro, kajti Stara je znala biti pasja, on pa je imel kredit.

Ko so ga pred tremi leti poiskali (*profesor zgodovine v naši sosesčini, če to ni naključje*), se je na prvo uro temeljito pripravil. Vzel je srednješolski učni načrt pri predmetu zgodovina in ga raztegnil. To, kar so v srednji šoli predelali v pol leta, se je z varovanci namenil obdelati v enem. Se pravi, da bi v osmih letih predelal štiri srednješolska, kar je pomenilo zagotovljenih šestindevetdeset obrokov kredita. Osem let od prazgodovine do velikih ideologij dvajsetega stoletja. Krepsu se je zdelo, da bo to lahko zaslužen denar.

A prve ure so se spremenile v katastrofo. Vanj so strmele posmrtno maske, kilometri gub so se zvijali v grimasah, zobne proteze so šklepetale in od treme se je potil. To ni bila ignoranca dijaštva, s katero se je srečeval sleherni dan, bila je modrost pri koncu življenja.

»Kaj mi bo koristilo védenje o prvi delitvi dela v neolitiku nekaj mesecev pred smrtjo?« so ga spraševale globoko vdrte oči, in že se je odločal, kako bi delodajalki povedal, da je zgodovinski krožek bedarija. V prvih petih ali šestih urah ni nihče izmed varovancev črhnil niti besede. Razen gospe Ružič, ki je bila nekakšna organizatorka. Predstavila ga je krožku, mu zaželela dobrodošlico in zapirala vrata, ko so se zbrali vsi varovanci.

Vendar se je pot zgodovinskega krožka proti neslavnemu propadu nepričakovano obrnila ... Kreps se je nekega dne zaplezal pri zgodnjih civilizacijah. Predaval je o Sumercih in Asircih, kar ga je nekako pripeljalo do antagonizmov in imperialističnih teženj

egiptovskega Starega kraljestva. In potem je, ker ni več vedel, kako bi vzbudil zanimanje poslušalstva, nehote in povsem slučajno rekel:

»Podobno, kot smo se tudi Slovenci uprli velikonemškemu nacizmu in imperializmu med drugo svetovno vojno!«

Bilo je, kot bi prižgal odrske luči. Najprej razburjeni pobliski v vseh tistih očeh, potem žareči pogledi, ki so ga pričeli lasersko vrtati;

»Kdo si, kaj si, kam spadaš?« so ga spraševale oči.

Hrbtenice so se ravnale, srčni utripi so naraščali, lica so rdela. Sledila je najprej civilizirana, nato pa vedno bolj besna debata. Varovanci so prevzeli uro v svoje roke; Kreps je postal zgolj policaj v križišču, na koncu pa niti to ne. Na kratko: polovica varovancev je menila, da je bila kolaboracija slovenske domobranske vojske med drugo svetovno vojno narodno izdajstvo, druga polovica pa je trdila, da je bila komunistična revolucija skupaj s povojnimi poboji ultimativno zlo, ki je upravičevalo pakt z Nemci. Ob tem, da ni bilo nikoli do konca ne pojasnjeno ne kaznovano.

S težavo je končal uro, in ker se je naslednja čez nekaj dni nadaljevala, kjer se je prejšnja končala, je sčasoma razvil edinstven koncept. Razpisal je izključno teme, povezane z drugo svetovno vojno. Mogoče še s kakšnim letom pred njo in po njej. Recimo: vzpon fašizma v Italiji ali pa Jugoslovanski spor z *informbirojem* sta bila še dobra. Po navadi je podal nekaj uvodnih stavkov, nato pa so se začeli varovanci prepirati. Kreps je posedal, včasih poslušal, včasih

kaj risal v beležko, včasih popravljaj srednješolske kontrolne, v glavnem pa čakal na konec. Prvo leto se je še čudil, koliko strasti, koliko čustev je v teh vrečastih telesih; nato se je kakšno leto čudil, kako se ne naveličajo prepirati o vedno eni in isti temi; sčasoma se je prenehal čuditi in je zgolj čakal, da ura mine. Najbolj neverjetno pri vsej stvari je bilo dejstvo, da so varovanci k njegovemu krožku prihajali množično in redno. Čeprav so vedeli, da se bodo sporekli, da bodo zaripli od ogorčenja, da se bodo celo zmerjali, so prihajali iz tedna v teden. Včasih, če je kateri od ostalih predavateljev odpovedal, kot se je zgodilo tokrat, so prihajali celo dvakrat tedensko. Krepsu je bilo vseeno. Dobival je honorar, ki mu je pomagal plačevati obroke, in razmišljal, ali je še kakšna možnost, da življenja ne zapravi povsem in dokončno.

***

»Danes bomo govorili o Dolomitski izjavi iz leta 1943.«

Sedeli so v ravnih vrstah, na oguljenih šolskih stoli. Večnamenski prostor, v katerega se je zgodovinski krožek preselil, ko je postala učilnica pretesna, je že po prvih minutah napolnil sladkobni vonj pomladnega sonca, pomešan z vonjem starih teles. Kreps se ga ni nikoli povsem navadil in se je zato z vsako pomladjo začel bati poletja, ko je postal smrad resnično nevzdržen. Zima je bila v redu, sploh kadar je Stara varčevala s kurjavo in so bili prostori hladni. Gledali so ga kot dirkalni psi v štartnih hišicah.

»Leta 1943 je Komunistična partija Slovenije z ostalimi udeleženkami v Osvobodilni fronti podpisala dokument, ki ji je priznaval ...«

Ružička ni več zdržala.

»Morali so ga podpisati,« je bevsknila.

In se je začelo. Mogočen mož, ki mu Kreps ni vedel imena oziroma ga je vedno znova pozabil, je zagrmel z basom: »Kardelj jih je zaprl v zemljanko in jih ni pustil ven, dokler niso podpisali.«

»Točno tako,« je pritrdila Ružička.

»Počasi, počasi!«

Na ta trenutek je čakal. Ko se je oglasil »Broj jedan«, je Kreps lahko vklopil avtopilota. Broj jedan je bil starec v vozičku. Kreps mu je dal ime po liku v Alanu Fordu, najljubšem stripu njegove mladosti, ki so ga prevajali mojstri v Gornjem Milanovcu, in kljub trudu si tudi imena moža v vozičku ni zmožgel zapomniti. »Pravzaprav slabo za profesorja zgodovine ...« Starec razen po tem, da je bil v vozičku, ni bil podoben legendarnemu vodji skupine TNT. Predvsem ni nosil brade, na gladko obritem obrazu je izstopala nekoč najbrž mogočna, zdaj pa naprej potisnjena spodnja čeljust. Imel pa je *dekno* preko pokvarjenih nog, in ob vozičku je bilo za Krepsa to dovolj, da si je privoščil preimenovanje.

Broj jedan je imel močno avro, in ko je spregovoril, so ga poslušali. Ružička je kričala in se zvijala, da je dosegla svoje, Broj jedan pa je le spregovoril. Kam kdo spada, je ugotovil že po nekaj urah, zato je natančno vedel, kdo igra na kateri gol. Ružička, najbrž ostanek starega meščanstva, je zagovarjala nemško

okupacijo, katoliško cerkev, slovensko domobranstvo – take reči. Broj jedan pa je bil nesporni vodja komunističnega tabora. In to ne klasičnega, nostalgičnega pogleda na desetletja, preživeta znotraj jugoslovanskega socializma, temveč je zagovarjal izvorni komunizem; partijo trde roke, dogmatske ideologije in nepopustljivosti do drugače mislečih. Sicer ni bil prepričan, a zdelo se je, kot bi se ga ostali varovanci bali. Broj jedan je imel mehak, skoraj nežen glas, ki ga ni nikdar povzdignil, in njegova govorniška taktika je bila prefinjena. Kreps si je predstavljal, da so tako vzgajali politkomisarje v partijskih šolah. Vedno je radikaliziral tezo, nato pa pustil, da se živali med seboj pobijejo. Ko so se po uri prepira ranjeni vlekli v svoje kote, je Broj jedan zmagoslavno zaključil debato.

»Počasi, počasi! Ni bilo ravno tako enostavno!« Broj jedan je naredil pomenljivo pavzo in počakal, da so ga vsi varovanci pogledali. Sedel je ob strani, ker z vozičkom ni mogel v klopi, in tisti v prvih vrstah so se namučili, preden so zvili vratove.

»Nihče jih ni prisilil, da so podpisali. Krščanski socialisti in Sokoli enostavno niso imeli nobene organizirane mreže na terenu. Edina politična skupina, ki je imela takšno mrežo, je bila partija.«

»Starci dosti vedo,« je pomislil Kreps, nato se je usul plaz.

Ružička je zacvilila in vključil je avtopilota. Razmišljal je, ali je dan že dovolj dolg, da bi zmoget na kolo, tudi ko se vrne domov. Mračilo se je okoli šeste, njegova teoretično najkrajša trasa je bila dolga eno uro.

Ob optimistični predpostavki, da je zmožen kolesariti s povprečjem 10 kilometrov na uro. Na koncu se je odločil, da bo po popoldanskih predavanjih v Paxu prišel kolesariti čez nekaj tednov, ko bo država prešla na poletni čas. Takrat bo tudi že dovolj pri kondiciji. Pogledal je na uro.

»Dovolj bo za danes!«

»Samo malo,« je rekel Broj jedan.

Kreps je pričakoval zaključni govor, saj je igra postala že ritual.

»Izvolite, gospod ...« Zadnji trenutek se je zavedel, da ne ve, kako mu je ime. Izmazal se je bedasto in ponovil besedo »gospod«.

Tako je zvenelo: »Izvolite, gospod ... gospod!«

A Broj jedan se ni vznemiril.

»Dolomitska izjava je bila potrebna, ker je omogočila nadaljevanje upora. Brez nje bi OF razpadla, nas pa danes ne bi bilo tu,« je zaključil starec na vozičku.

In še preden bi se lahko varovanci vprašali o vplivu dokumenta, podpisanega na osvobojenem ozemlju med drugo svetovno vojno, na njihovo bivanje, je Kreps na hitro zaključil:

»Najlepša hvala vsem, vidimo se naslednji četrtek ... ko je na sporedu redna ura!«

***

Prvih nekaj mesecev je počakal, da so varovanci zapustili učilnico; zdelo se mu je primerno, da jo sam zapusti zadnji. Z leti ga je vljudnost minila in med prvimi se je prerinil skozi vrata. Namenil se je proti

zbornici. Pravzaprav ni bila zbornica; Kreps je le prevzel srednješolski izraz, ki ga je bil vajen. Prostor za osebje je bila velika, svetla soba s steklenimi okni do tal, ki je gledala na dolino in asfaltni trak po njenem dnu. Ko je bil dom še motel, je bila tu jedilnica. Po robu doline je lahko sledil črti vrb, ki so rasle ob potoku. V zbornici so se zbirali medicinske sestre, negovalke, varnostnik, hišnik. V glavnem so kuhali kavo in se skrivali pred Staro. Kreps se je po krožku rad oglasil in spil kavo, če so jo imeli. Z zadovoljstvom je posrkal porcijo človeške družbe, kajti na Srednji elektrotehnični šoli so ga prezirali. Prezirali so zgodovino, ki po njihovem ni imela kaj iskati med upori in diodami; tako so bili nosilci splošnih predmetov, glasbe, zgodovine in materinščine, preganjana vrsta. V domu pa so bili do njega v glavnem prijazni, saj jim je bil čuteč odnos do neboljanih in osamljenih poklic.

Tokrat je bil prostor prazen. Kljub temu je sedel in opazoval, kako sonce zahaja za hrib in kako se senca od vrb počasi premika proti cesti. Še malo, pa jo bo dosegla, in pomislil je, da bo domov prišel v mraku, in dobro se mu je zdelo, da se je odločil, da danes ne bo šel na kolo. Nekdo je vstopil in prižgal luč.

»Sestra Ina,« je pozdravil, ko je prepoznal prišleka.

»Kreps, nekdo te čaka pred vrati.«

Sestra Ina je bila resnični razlog, da je po krožku hodil v zbornico. Bila mu je všeč. Vodeno modre oči, drobna postava in platinasto svetli lasje, speti v strogo kito. Sestra Ina je vodila medicinski del doma in je bila vedno zelo zaposlena. Potreboval je leto, da

jo je nagovoril, nato še nekaj mesecev, da jo je povabil ven. Predtem se je pozanimal in dovolj zanesljivo vedel, da je samska. Kot on. Ampak zmenek se je spremenil v katastrofo. Kot vsi njegovi zmenki.

Kreps je v življenju naredil le nekaj neobičajnega. Leto po gimnaziji, takoj po prvem letniku neuspešnega študija, se je vkrcal na ladjo. Prijavil se je pri tedanji Splošni plovbi Piran, ki ga je zaposlila kot mornarja. Leto, preživeto na barki, je bilo edini dosežek, ki se je dvigoval iz sivega povprečja njegovega življenja. Tako se je z leti navadil, da si je, kadarkoli je pač nanesla priložnost, priljubljenost v družbi dvigoval z mornarskimi zgodbami. V glavnem je v opisih močno pretiraval in nekatera dejstva celo prirejal potrebam zgodbe, a motorna ladja Ljutomer je bila v družbi njegovo edino orožje. Služenja v vojski je bil oproščen, ker so mu kot otroku vzeli ledvico, ni bil športnik, bil je povprečen učenec. Tako je svoje socialno bitje obešal na leto plovbe po svetovnih oceanih. Resnici na ljubo je v tem letu videl le sivo nebo, ki se je stapljalo s sivim oceanom, ter nekaj svinjskih pristanišč v deželah tretjega sveta. In ko se je z Ino znašel v lokalni, kjer so sedeli sami mlajši pari ter si pripovedovali šale in bili sproščeni, je začel s svojimi mornarskimi dogodivščinami. Zdelo se mu je, da jo bo zabavalo. Ker je imel dramaturgijo že zdavnaj natrenerano, je prišel tudi do vrhunca pripovedovanja.

»Tako smo prišli v javno hišo v Singapurju,« je rekel Kreps.

Bil je preneroden, da bi opazil, kako so se Ini zožile oči, in premalo izkušen, da bi vedel, da ženski

na prvem zmenku ne smeš pripovedovati o obiskovanju javnih hiš. Dogodek je debelo priredil; privezali se niso v centralnem delu singapurskega pristanišča, temveč v »vzhodni laguni«, in ni bila javna hiša, ampak nekakšen striptiz klub. Tja so ga zvlekli ostali mornarji, ki jim je bil klub le začetna postaja na poti do resnične akcije po umazanih ulicah. Kreps pa je kar obsedel tam. In po uri se je ojunal, potegnil na plano deset dolarjev, kar je bila celotna dnevnicca, ter jih zatlačil zvijajočemu se dekletu za hlačke. Za nagrado se je plesalka spustila na kolena, ga prijela za zatilje in si z eno samo, sunkovito kretnjo potisnila njegovo glavo med prsi. Od presenečenja je zajel sapo, a držala ga je trdno in občutil je hladno snov, ki mu je pritiskala na lica. Prsi je imela trde in ponizanje se je nadaljevalo, ko mu je začela tresti glavo med tistima dvema kamnoma. Ni vedel, kako dolgo je trajalo, a neskončno mu je odleglo, ko se je deset dolarjev izteklo. Zgodbo, nekajkrat bolj junaško in nekajkrat bolj dramatično, je tistega večera povedal Ini, ki je utihnila, se zahvalila za pijačo in odšla.

***

»Nekdo te čaka pred vrati,« je ponovila Ina.

Kreps si je od bordelske katastrofe ni upal pogledati v oči, le skrivaj je oprezal za njo, ko je pil kavo in se šalil s snažilkami. V neprespanih nočeh si je kasneje razložil, kakšno neumnost je storil, in analiziral stavek za stavkom; a ker se je poznal, je tudi vedel,

da bo preteklo vsaj leto, preden bo izdelal strategijo, zbral pogum ter se ji opravičil.

»Kdo pa je?« je vprašal in na videz brezbrizno gledal skozi okno, kjer so se na cesti začele poznati prve lise avtomobilskih luči.

»Sam poglej,« je odgovorila Ina s tonom, ki mu je dal vedeti, da leto čakanja do opravičila najbrž ne bo dovolj.

Kreps ga je že videval na krožku. A ni natančno vedel, od kdaj ga je obiskoval. Ne dlje kot zadnji mesec, vsekakor ne pred novim letom. Za novo leto so imeli varovanci zabavo in od tam bi se ga spomnil. Starec je bil slok, imel je temno kožo in snežno bele lase. Hodil je rahlo sklonjeno, noge je vlekel za seboj, roke so mu bingljale ob telesu. Kreps se je spomnil, da ni sedel, temveč je stal naslonjen na podboj okna, in večkrat se mu je zazdelo, da spi. Nikoli ni rekel nič, nikoli se ni vključil v debato, kaj šele prepir. Zdaj je stal pred njim, vendar se mu je zdelo, da je drugačen kot starec iz učilnice.

»Ja?« je vprašal Kreps.

»Prav isti bedak si, kot sem bil jaz! Pridi!« mu je ukazal starec.

Možakar ni mogel izgovoriti »r«, zato se je slišalo »pjidi«, in že je začel drsati po dolgem hodniku, ki je upravni del ločeval od bivalnega. Kreps je bil tako presenečen, da se najprej ni znašel, nato je njegova ubogljiva natura pričela slediti starcu. Malo zaradi privzgojene poslušnosti, malo iz radovednosti. Starec je bil s svojim drsajočim korakom hitrejši, kot bi si

misлил, in dva- ali trikrat je moral steči, da ga je dohajal. Vmes je enkrat poskusil z »oprostite, gospod«, a stavec se ni ozrl niti ni rekel nobene.

Dom, ki je bil grajen kot motel, je imel dolge vrste sob v dveh krilih; lepše (in dražje) so gledale na dolino in sonce, tiste manj zaželene pa v vlažni gozd. Mnogi varovanci so imeli vrata odprta in mimo Krepisa so bežale podobe bede zadnjih let in mesecev. Stavec se je nenadoma ustavil. Obrnil se je in ga pogledal tako intenzivno, da je moral povestiti pogled. V jekleno sivih očeh se je zrcalila volja, pred katero se je sesul. Enako se je sesuval kot otrok pred mogočnim in nasilnim značajem svojega očeta.

»Prav isti bedak sem bil! Misлил sem, da sem najpametnejši ... reveži, sploh ne razumejo tvoje male igrice, ki se jo greš tam doli. Imaš kredit za avto?«

Vprašanje je prišlo tako iznenada, da mu niti na misel ni prišlo, da bi se zlagal.

»Za stanovanje!«

Stavec je pokimal in zdelo se je, da jeklene oči vsaj malo razumejo brezizhodnost Krepisovega trenutka. Nato se je sunkovito obrnil in odprl vrata sobe, pred katero sta se ustavila. Bila je ena redkih enoposteljnih sob, zato je sklepal, da ima stavec denar. Stara je imela enostavno računico. Enoposteljna soba je bila enkrat dražja od dvoposteljne.

»Hudiči ne pustijo, da bi zaklepali,« je dejal stavec in vstopil. Soba je bila asketska, od starčeve osebne opreme ni bilo skoraj ničesar.

»Obrni se,« je bevsknil stavec. Krepisu je bilo že pred tem dovolj cirkusa. Očitno je bil stavec zmešan

kot kura, in namenil se je, da odide. Naj se sestre zafrkavajo z njim. A nekaj v starčevem glasu ga je prikovalo na mestu in s hrbtom obrnjen proti sobi je obstal pod podbojem vrat. Slišal je korake in odpiranje omare. Nato ga je spreletelo, da ga bo zmešanec udaril po tilniku ali kaj podobnega, in instinktivno se je obrnil. Starec je stal pred njim in ga vprašujoče gledal.

»Saj nimam izbire,« je rekel starec.

»Prosim?«

Starec je dvignil roko, mu nenavadno nežno razprl dlan in vanjo položil ključ. Bil je sodoben ključ, podobnega je imel Kreps za svoje stanovanje. Le da je imel ta ključ navezано rdečo bombažno vrvico, kot imajo navado narediti starejši ljudje, da ga ne izgubijo.

»Čuvaj mi ga nekaj časa,« je spet nenavadno nežno rekel starec.

»Gospod, jaz sem prepričan ...«

Starec ga je pogledal žalostno, a odločno. »Samo nekaj časa.«

Stal je med vrati ne vedoč, kaj naj reče, kaj naj naredi. Stal je tudi starec in ga opazoval. Končno je prekinil vsaj za Krepsa nelagodno situacijo. Nenadoma se je vzdramil: »Zdaj pa spat, kmalu pridejo prazniki!« Slišalo se je »pjazniki«.

Ko se je s starčevim ključem v žepu vozil domov, je razmišljal, kakšni prazniki neki prihajajo. Velika noč je letos izjemno pozno, drugih praznikov ni na vidiku.

»Mogoče pa je rekel, da prihajajo ‚pazniki‘,« je razmišljal. Toda v domu ni bilo nobenih paznikov. Bile so le sestre, in večer je končal s sanjarjenjem o sestri Ini.